

Trong suốt hai năm qua, truyền thông nhà nước Việt Nam đã thường xuyên mô tả mặt tiêu cực và linh mục như là "những kẻ gây rối" những người đã "kích động bạo loạn, vu cáo chính quyền, không tôn trọng đất nước, coi thường pháp luật, và xúi giục giáo dân vi phạm pháp luật" [1]. Những cáo buộc như thế là vô lý và không có cơ sở khi nhìn ra cuộc gặp gỡ giữa Đức Thánh Cha Bênêđictô XVI và vị lãnh đạo công giáo số 1 Việt Nam Nguyễn Minh Triết vào ngày 11 tháng Mười Hai năm biên minh cho những cuộc đàn áp thường tay mặt này đây những chứng cứ của Giáo Hội tại Việt Nam.

Phải chăng thực sự hiện đang gia tăng khuynh hướng chống lại con đường đi đến hòa bình là hòa giải tôn giáo tại Công Giáo Việt Nam? Mặt trái của thực trạng mối quan hệ giữa Nhà nước và Giáo Hội tại Việt Nam được thể hiện tại Tổng Giáo Phận Sài Gòn hôm 28 tháng 11 đã thường thấy trên báo chí này.

### **Đi đến là chết**

Truyền thông của Đức Tổng Giám mục Giuse Ngô Quang Kiệt của Hà Nội có thể làm sáng tỏ vấn đề này. Trong suốt các giám mục tại Việt Nam, vị giám mục chân chính nổi lên như là một nhà lãnh đạo với những xung đột với chính quyền hơn những người khác. Tuy nhiên, gán cho ngài cái nhãn là người là cha con đường đi đến hòa bình thì thật đáng ngạc nhiên, một khi người luôn đi đầu thi hành sự thường xuyên đưa ra làm bình phong mặt khi có ai muốn buộc tội đối phó với mình.

Như tuyên bố của Hội đồng Giám Mục Việt Nam khi trước là với những cáo buộc của Ủy ban Nhân Dân thành phố Hà Nội hai năm ngoái thì Đức Tổng Giám Mục Ngô Quang Kiệt không làm điểu gì sai khi kêu gọi tín hữu của mình cứu nguy một cách ôn hòa trước Tòa Khâm Sát Hà Nội như là một đường hướng tìm kiếm hòa giải chân thành những kiên quyết với chính quyền và khát vọng chính đáng của người Công Giáo khi họ không còn lựa chọn khác: đòi hỏi tài sản của họ và đã bị chính quyền chiếm đoạt bất hợp pháp.

Thay vì lắng nghe người dân, ban đầu chính quyền chọn cách phớt lờ, gây nhiễu căng thẳng hơn là làm sáng tỏ vấn đề, sau đó lại đi xa hơn là chiếm đoạt bạo lực và thực của mình trong khi tiến công bạo lực vào người Công Giáo. Cùng một thời điểm, dưới áp lực quốc tế, chính quyền đã hứa sẽ trước Tòa Khâm Sát trước khi quanh co biện pháp công khai bằng cách phá hủy tài sản đang tranh chấp với sự trợ giúp của một lực lượng hùng hậu gồm công an, an ninh, dân quân, chó nghiệp vụ thay vì trao trả lại cho chủ sở hữu hợp pháp của nó.

Ngay sau đó, một chỉ định bất ngờ như những giám mục trên tất cả các phương tiện truyền thông nhà nước đã diễn ra. Tòa Tổng Giám Mục đã bị đóng cửa trong nhiễu tháng. Nhân viên của ngài đã khóa trái cửa bên ngoài Tòa Giám Mục để ngăn chặn các cuộc tấn công bất ngờ của đám quần chúng tự phát của chính quyền, thường xuyên xuyên tạc bên ngoài, la hét các khẩu hiệu ca ngợi công giáo và đất nước và đất nước với lòng yêu nước của Đức Giám Mục Đây không chỉ là một kinh nghiệm cá nhân đau khổ kinh hoàng xảy đến cho vị giám mục và cho giáo dân của ngài, mà còn gây cản trở Đức Tổng giám mục trong công tác mục vụ. Sự an nguy của ngài và ngay cả mạng sống của ngài trong thời gian này đã lâm nguy nếu không nhờ vào sự yểm trợ không khoan nhượng của giáo dân cũng như sự quan tâm theo dõi của cộng đồng công giáo trên toàn thế giới.

Những mâu thuẫn này, dù âm thầm nhưng đã dần tích lũy đến mức chính và giám mục này còn nghĩ rằng mình nên ra đi vì lợi ích của giáo hội vì trong lúc việc đào tạo chủng sinh cũng bị giới hạn trong trường như việc truyền chức, bổ nhiệm hay chuyển linh mục. Ngoài ra còn gặp những trở ngại trong những sinh hoạt thông thường, đi lại, hội họp, hay khai triển những sáng kiến mới.

Đôi mặt với tất cả xung đột chủng loại ngài, có bao giờ Đức Tổng Giám Mục kêu gọi một cuộc biểu tình chủng tộc để nhúng vào những người đã đi xa bất công với ngài? Ngài có chấp nhận bất kỳ cuộc phản kháng nào của các hãng thông tấn quốc tế với mục đích nói lên sự thật?

Cũng giống như Chúa Giêsu Kitô trước tòa phán xét của quan Phi-la-tô, vị tổng giám mục đau khổ này đã chọn sự yên lặng.

"Tất cả những ai cầm gươm sẽ chết vì gươm", Mt 26, 53. Đó không chỉ là một cảnh báo đối với các Kitô hữu trong Kinh Thánh, nhưng trong bối cảnh xã hội Việt Nam, đó còn là một nhắc nhở thiết thực cho người Công Giáo đương đại. Đối với họ, đi để đi có nghĩa không có gì khác hơn là tàn sát.

Người ta có thể thấy rằng các nhà lãnh đạo Giáo Hội tại Việt Nam đã rút thối trong cách cư xử với chế độ độc tài.

"Chúng ta cần những chế độ như Tòa Thánh khi đi để đi với các vấn đề như ý chí mà chỉ cần một sai lầm nhỏ sẽ gây ra thiệt hại to lớn cho Giáo Hội và đất nước" [2], đây là phát biểu của Đức Giám Mục Phaolô Bùi Văn Đọc của Giáo phận Mỹ Tho trong buổi hội thảo nói trên.

"Một sai lầm nhỏ sẽ gây ra thiệt hại to lớn". Làm thế nào cảnh báo này có thể xác thực được đối với một chế độ tàn bạo như ở Việt Nam, một chế độ đưa ra những phản ứng cứng rắn như một chủng loại những người trích và bất đồng, đi để đi để các khúc ghi trong suốt buổi lễ chôn cất.

Chính Nhà nước cộng sản này đã chọn biện pháp đi để đi để mọi cá nhân và tập thể phải phớt lờ một cách hoàn toàn.

## **Đẳng cấp hay đồng đẳng?**

Đương nhiên và phát triển, Giáo Hội tại Việt Nam đã không còn chọn lựa nào khác hơn là tìm kiếm "một sự hợp tác lành mạnh" giữa Giáo Hội và Nhà nước thông qua đối thoại như khi ngài dành cho các giám mục Việt Nam trong chuyến thăm Ad Limina của họ vào tháng Sáu vừa rồi [3].

Tuy nhiên, con đường đến đến cuộc đối thoại mang lại thành quả với chính quyền vô thần là hết sức khó khăn và đầy chông gai với vô vàn những trở ngại.

Bảy ngày trước Lễ Giáng Sinh năm 1976, tại Thánh lễ bổ nhiệm Đức Hồng Y đầu tiên của cái gọi là "Ủy ban Đoàn kết Công Giáo Việt Nam", hàng ngàn người tham dự đã không khi nào nghĩ rằng các linh mục đang tại đã bị qua không được lợi ích cho Đức Giáo Hoàng, một chế độ chỉ cần bị một người cho trào lưu ly giáo tách rời Vatican, một cảnh báo tinh tế với tổng giám mục của Giáo Hội để

Tại Hà Nội và Miền Bắc, các quan ngôn luận của Đảng Cộng Sản tại Hà Nội, và các phương tiện truyền thông Nhà Nước khác đã liên tục đặt ra câu hỏi cho người Công Giáo "Hỏi [người Công Giáo] nghĩ sao là ai mà đòi 'đổi thoai' với chính quyền chúng tôi?"

Vì quá nhiều quy định trong tay, chính quyền Việt Nam đẳng cấp hay đồng đẳng? Chắc hẳn rằng "đồng đẳng" là một phạm trù thuộc về chính trị và pháp lý, chứ không phải là một khái niệm đạo đức hay triết học. Nếu vậy, thì chính sách xã hội như xung đột hay tranh chấp trong nội bộ của quan thầy và người yểm trợ của họ là Trung Quốc, họ xách nhiễu, đe dọa, bòn rút, đàn áp, và cầm tù như là cách để bắt miền nam và trung bộ như người ai bắt đồng chính kiến và chế trích họ.

Sáng hôm Thứ Hai 27 tháng Bảy, Cha Phaolô Nguyễn Đình Phú, linh mục của giáo xứ Dũ Lễ đã bị đánh đập tàn nhẫn bởi một nhóm công an thuộc địa phương và tay sai khi ngài trên đường đến giáo xứ Tam Tòa. Tòa Giám Mục Giáo phận Vinh đã khiêu khích người dân lên án ban Nhân dân tỉnh Quảng Bình và yêu cầu Cha Phêrô Nguyễn Thế Bính, chánh xứ Hà Lễ, giáo xứ gần nhất, đi cùng với ông Trần Công Thuột, Phó Chủ tịch tỉnh Quảng Bình, đến thăm Cha Phaolô Phú.

Tội nhân viên, ông Thuột bị mất rút lui. Ngay sau khi ông vắng đi xa, các tay du côn đã xúm vào hành hung Cha Bính một cách tàn nhẫn trước khi ném ngài từ tầng 2 của tòa nhà.

Khi áp lực còn đang sôi sục, Đức Giám Mục Phaolô Maria Cao Đình Thuyên của Giáo phận Vinh đã kêu gọi đồng đẳng hòa bình. Ngài kêu gọi của ngài đã bị gạt qua một bên trong khi quân đội và cảnh sát được đưa vào trong trình trình báo động và triển khai dày đặc trong khu vực. Không đồng đẳng, cũng không một lời xin lỗi từ Ủy Ban Nhân Dân tỉnh Quảng Bình. Thay vào đó, ít tháng sau, họ đã chỉ ra một số tiến bộ không đáng kể của một số người đồng đẳng và nghĩa trang của Giáo Xứ Bàu Sen, trong khi đe dọa thực hiện nhiều hành động của các đoàn thể nhân dân.

Song song với thái độ chính quyền thì sự thiếu chí làm việc với người của các tôn giáo, họ còn có những đòi hỏi bất hợp pháp tài sản của giáo hội, khiến cho sự căng thẳng càng thêm sôi sục trong những năm vừa qua.

Trong thời đại của thời kỳ công nghiệp mới, giá trị đất đai đã tăng với tốc độ chóng mặt. Khi giá trị của tài sản tôn giáo được định giá cao, thì những kinh tế của chúng rất lớn, chính vì vậy mà chính quyền phải tìm cách để giành chúng về tay mình vì lợi ích cá nhân.

Nói theo một cách khác, khi "tất cả đều đại thụ" của họ toàn dân và nhà nước để dành nhân dân quốc gia lý, chính quyền đã áp dụng trên khắp Việt Nam đã buộc các nhà lãnh đạo tôn giáo "hình thức" tài sản tôn giáo. Trong hầu hết trường hợp, công tác để phá tài sản đã sớm được khởi động từ khi các nhân nhân có thể phân biệt, để biến các tài sản này thành khách sạn, nhà hàng, và vũ trường.

Theo cùng một cách thức, làn sóng các nhà thờ, tu viện, chủng viện, trường học, bệnh viện, và các trung tâm xã hội khác trong cộng đồng của họ rơi vào tay của các quan chức địa phương.

Trong một loạt vụ cướp tài sản của Giáo Hội, Giáo Hoàng Học Viện Đà Lạt rộng 79.200 m<sup>2</sup> là bị biến đổi một phần. Đức Giám Mục Phêrô Nguyễn Văn Nhơn, Chủ tịch Hội đồng Giám Mục Việt Nam bị buộc phải "hình thức" chủng viện và thân yêu nhất trong trái tim của nhiều giám mục và linh mục Việt Nam cho chính quyền Đà Lạt. Đức Giám Mục cho hay hôm 25/11/2009: "Đã có 14 linh mục xuất thân từ đây được phân phong giám mục" [5].

## **Trợ giúp từ Tòa Thánh**

Với sự sắp đặt của chính nghĩa Công Sơn ở Đông Âu, việc tiếp cận với thế giới bên ngoài, và việc mở cửa cho Tây Phương, đặc biệt là Hoa Kỳ, bắt đầu bằng việc dỡ bỏ rào cản mà Việt Nam đã có với Hoa Kỳ vào tháng 2 năm 1994, bình thường hóa quan hệ vào tháng 7 năm 1995, và việc gia nhập WTO vào tháng 11 năm 2006; công bằng mà nói đã có sự cải thiện về mặt chính trị do tôn giáo. Tuy nhiên, không thể phủ nhận rằng tôn giáo vẫn còn là một kinh nghiệm rất khác biệt so với Việt Nam hiện nay, và những ngóc ngách đã công khai đôi khi vẫn xảy ra.

Kể từ khi phái đoàn đầu tiên của Tòa Thánh visit thăm vào năm 1989, tình hình Giáo Hội tại Việt Nam đã được cải thiện một phần do các nỗ lực liên tục của Tòa Thánh nhằm duy trì một cuộc đối thoại chính thức với chính quyền, bao gồm chuyến visit thăm Việt Nam gần nhất hàng năm của phái đoàn Tòa Thánh Vatican.

Trong visit thăm này, vào trước cuộc gặp gỡ giữa Đức Thánh Cha Bênêđictô XVI và nhà lãnh đạo cộng sản Việt Nam Nguyễn Minh Triết vào ngày 11 Tháng Mười Hai, người Công Giáo Việt Nam đã bày tỏ niềm hy vọng lớn lao.

Phải đối mặt những thách thức trong những năm gần đây, hy vọng Tòa Thánh có thể tận dụng cơ hội này để báo với Giáo Hội tại Việt Nam và hỗ trợ những nhu cầu.

Một khác biệt cũng bắt đầu bằng chuyến visit thăm của chính thức Nguyễn Minh Triết đã được thiết lập kể từ thời điểm rời ra vào thời điểm mà Việt Nam còn hạn chế bao giờ hết để che giấu thành tích xấu xa về vi phạm nhân quyền và tôn giáo. Bên cạnh tôn trọng Đức Giáo Hoàng và Tòa Thánh, mà họ luôn trung tín kiên vững ngay cả khi trả giá bằng những đau khổ không cùng, người Công giáo Việt Nam vẫn không muốn thấy Giáo Hội hoàn vũ là một giáo hội không tin tưởng trở thành nền nhân đạo của sự đối lập của chính quyền Việt Nam.

Ngày 25 tháng Giêng năm 2007, Thứ trưởng Việt Nam Nguyễn Tấn Dũng đã có một chuyến visit thăm lịch sử đến Đức Thánh Cha Bênêđictô XVI và các viên chức Tòa Thánh Vatican. Ba tuần sau đó, ngày 19 tháng Hai năm 2007, công an bao vây và đột kích vào Tổng Giáo Phận Huân để lấy văn phòng, thiết bị thu máy vi tính, các thiết bị điện tử, và bắt Cha Nguyễn Văn Lý, một linh mục Công Giáo. Cha đã bị cầm tù 14 năm vì cáo buộc phạm tội tài liệu cho trích những hạn chế của chính quyền với tôn giáo và từ do chính trị.

Còn những người đã không đồng ý với đó. Giáo Hội tại Việt Nam kể từ đó phải chịu đựng đau khổ những hạn chế bao giờ hết. Thánh Lễ cho người Công Giáo ở Sơn La và rất nhiều trường ở Tây Nguyên bị (chính quyền) tịch thu không cấp giấy phép, ngay cả những ngày Lễ lớn như Giáng Sinh và Phục Sinh. Các tu sĩ ở Thiên An - Huân, Vĩnh Long, Long Xuyên, và Nha Trang đã bị bắt giam, trục xuất và san bằng để xây dựng khách sạn và khu du lịch. Các tu sĩ Dòng Chúa Cứu Thế và giáo dân tại Thái Hà liên tục bị tấn công về mặt lý. Thậm chí họ bị xét xử hình sự vì từ chối các cuộc phỏng vấn ôn hòa với phân quyền bất công. Ngay cả Đức Tổng Giám Mục Giuse Ngô Quang Kiệt cũng không thoát khỏi những mất mát.

Giữa những ngóc ngách đã công khai hiện nay, điều gì sẽ xảy ra cho Giáo Hội tại Việt Nam sau chuyến visit thăm này?

**Chú thích:**

[1] Công văn của Chủ tịch Nguyễn Văn Thọ Thọ gửi Đấng Giám Mục Phêrô Nguyễn Văn Nhơn, Chủ tịch Hội Đồng Giám Mục Việt Nam – ngày 23/09/2008

[2] Quan hệ Giáo Hội và Nhà Nước tại Việt Nam – Đấng Giám Mục Phaolô Bùi Văn Đọc - <http://vietcatholic.net/News/Html/73996.htm>

[3] Huân tước của Đấng Thánh Cha Bênêđictô XVI dành cho các giám mục Việt Nam trong chuyến thăm “Ad Limina” - Thứ Bảy 27/06/2009

[http://www.vatican.va/holy\\_father/benedict\\_xvi/speeches/2009/june/documents/hf\\_ben-xvi\\_spe\\_20090627\\_ad-limina-viet-nam\\_en.html](http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/speeches/2009/june/documents/hf_ben-xvi_spe_20090627_ad-limina-viet-nam_en.html)

[4] Đấng Giám Mục Phanxicô Nguyễn Văn Sang - <http://vietcatholic.net/News/Html/58310.htm>

[5] Đấng Giám Mục Phêrô Nguyễn Văn Nhơn - ngày 25/11/2009  
<http://vietcatholic.net/News/Html/73866.htm>